

НАРОДИВСЯ, ЩОБ РОБИТИ ЛЮДЯМ ДОБРО!

Д.П. Александрук

Івано-Франківський національний медичний університет

Резюме. У статті наведено інформацію щодо дитинства, навчання в школі, студентських років і професійної діяльності професора Мирослава Миколайовича Бережницького.

Ключові слова: Мирослав Бережницький, життєвий шлях, кафедра госпітальної терапії.

Born to do good to people!

D.P. Aleksandruk

Ivano-Frankivsk National Medical University

Abstract. The article gives information on childhood, studying at school, student's time and professional activity of Prof. Myroslav Berezhnyskii.

Keywords: Myroslav Berezhnyskii, life path, chair of hospital therapy.

На околиці Калуша, у багатодітній сім'ї 2 червня 1929 року з'явився на світ Мирослав Бережницький. Ріс допитливим і наполегливим, «на відмінно» закінчив середню школу. Мав нахил до математики, фізики, планував вступати на фізико-математичний факультет інституту, але доля розпорядилась інакше. Щоб вгамувати цікавість, зайшов у медичний інститут у день відкритих дверей, тут уперше почув легенду про Гіппократа, який все своє життя присвятив лікуванню людей. Рішення було прийнято: медицина стане сенсом життя, а клятва Гіппократа — його законом.

Швидко пролетіли студентські роки (1947-1953) у стінах Станіславського медичного інституту. Отримано диплом лікаря з відзнакою. Створено сім'ю. Свою місію лікаря розпочато в амбулаторії с. Беньківці Рогатинського району, де за 4 роки зумів залишити вдячні спогади людей і до сьогодні.

Потреба фахового росту зумовлює вступ до клінічної ординатури (1957-1959), після закінчення якої грамотного, енергійного фахівця призначають завідувачем терапевтичного відділення Першої міської клінічної лікарні, базової для факультетської терапії, яку очолював професор Сергій Лазарович Авіосор.

Мирослав Миколайович усе життя пишався тим, що в становленні його як лікаря й науковця важливу роль зіграв проф. С.Л. Авіосор, один з останніх учнів корифея української терапії М.Д. Стражеска. Любов і повага вчителя й учня були взаємними.

УДК: 111.84:821.161.1

DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-2-3.50

© Д.П. Александрук

Останні місяці свого життя Сергій Лазарович лікувався у своєму терапевтичному відділенні саме під опікою Мирослава Миколайовича.

У медицині завжди було, є і буде багато ще невідомого. Лікуючи хворих, керуючи відділенням, Мирослав Миколайович одночасно починав вивчати проблему коронарного кровообігу у хворих із синдромом легеневого серця. За отриманими результатами в 1964 році захищає кандидатську дисертацію на вченій раді Чернівецького медінституту.

Ступінь кандидата наук, практичний лікарський досвід дають право вчити молодших, і в 1967 році М.М. Бережницький обирається асистентом кафедри факультетської терапії рідного інституту. Продовження й поглиблення вивчення та обґрунтування специфіки адаптивної перебудови коронарного кровообігу при синдромі хронічного легеневого серця завершилось захистом докторської дисертації у Львівському медінституті (1971).

З 1973 року Мирослав Миколайович обіймає посаду професора кафедри госпітальної терапії, а з 1977 року очолює кафедру пропедевтичної терапії, що розміщувалась у приміщенні колишньої приватної клініки доктора Гутта по вул. І. Франка, що зараз є найбільш зеленою в нашому місті (фото 1).

Нещодавно зайшов у приміщення колишньої нашої кафедри. Поринув у ту атмосферу, що панувала в часи керування Мирослава

Фото 1

Приміщення колишньої приватної клініки доктора Гутта по вул. І. Франка

Миколайовича. Можливо, через те, що в клініці було лише три відділення (терапевтичне, хірургічне, алергологічне), вона здавалась майже домашньою, де панувала взаємоповага і взаємодопомога, почуття відповідальності й щире бажання допомогти хворим, а також навчити студентів азів пропедевтики.

Мирослав Миколайович мав прекрасний колектив досвідчених викладачів: доц. Волосянка Б.М., доц. Кекало Л.А., доц. Аржаних Н.Г., доц. Кравця К.М., доц. Гостюка П.І., ас. Афонькіна В.І., у яких ми, молодь, переймали досвід як лікувальний, так і педагогічний (фото 2).

Якщо про рівень нашої лікувальної роботи Мирослав Миколайович міг судити під час щотижневих клінічних обходів у відділенні, то для оцінки навчальної роботи частого відвідування практичних занять не практикувалось (фото 3).

Фото 2

Колектив досвідчених викладачів кафедри

Фото 3

Лікувальна робота на кафедрі

Однак щороку на останньому занятті студенти анонімно заповнювали анкети, де давали відповіді на 10 запитань щодо педагогічної майстерності викладача. Це аналізувалось, обговорювалось на засіданні кафедри й доводилось робити висновки і викладачам зі стажем.

Розширилось поле діяльності, зросли обов'язки, навантаження. Наукові інтереси зосереджуються на вирішенні важливих проблем — ревматологічних захворювань, серцево-судинної патології та легеневого серця. Уже під керівництвом Мирослава Миколайовича захистили докторські дисертації і в подальшому очолили кафедри проф. Оринчак М.А. і проф. Орнат С.М., кандидатські дисертації — теперішня завідувачка кафедри проф. Вірстюк Н.Г., проф. Бигар П.В., доценти Сьоміна А.Г., Якубовська І.О., Артеменко Н.Г., Дзєман М.І., Струтинський Г.М., асист. Макарчук О.С., практичний лікар Гринченко Д.Н. Підсумком власних наукових досліджень Вчителя було 210 наукових праць, у т. ч. монографія «Хронічне легеневе серце» (1991), у якій автор підкреслив, що за наявності хронічного легеневого серця недостатність кровообігу розвивається значно раніше, ніж будуть використані всі компенсаторні механізми міокарда. Обґрунтував слабку вираженість атеросклерозу, рідкісність інфаркту міокарда, стенокардії, фібриляції передсердь у пацієнтів із хронічним легеним серцем. Зміст монографії детально висвітлено учнем Михайлом Івановичем Дзєманом у статті, присвяченій 85-річчю Вчителя у 2014 році.

На кафедрі під його керівництвом вийшли наукові посібники «Лабораторні роботи по ЕКГ», «Пальпація», «Аускультация серця».

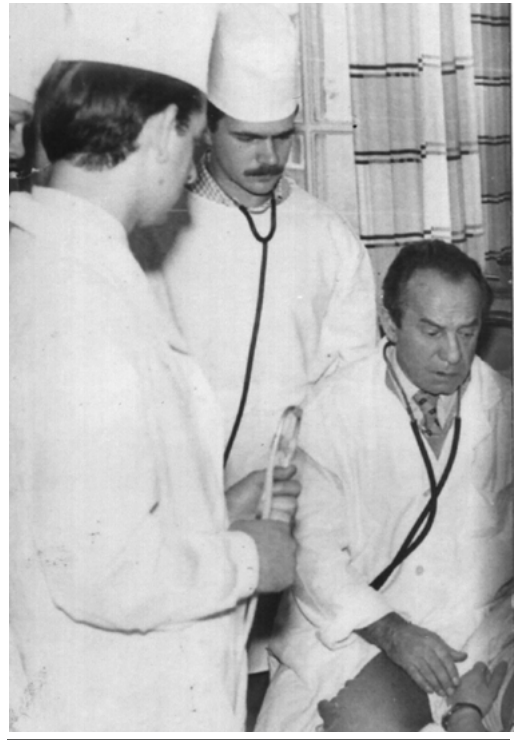
Вистачало Мирославу Миколайовичу сил і на громадську роботу: був членом президії Всеукраїнського товариства терапевтів і ревматологів, головою обласного товариства терапевтів, очолював комітет профспілки інституту.

У житті понад усе ставив інтереси хворої людини, звернутись можна було до Вчителя в будь-який час, якщо це стосувалось пацієнта. Без вагань виїздив на консультації складних хворих у райони області і брав молодших співробітників, щоб ті також набирались досвіду, любив вислухати обґрунтовані думки колег щодо діагнозу хворого (фото 4).

У вересні студенти й викладачі, як правило, на місяць виїжджали в колгоспи Снятинщини, Городенківщини допомагати селянам збирати врожай. Під час таких поїздок Мирослав Миколайович обов'язково консультував хворих у лікарських амбулаторіях, районних лікарнях, і молодші викладачі називали його «наш генерал».

Фото 4

Консультує Мирослав Миколайович Бережницький

У його час не було сучасної діагностичної апаратури, високотехнологічних лабораторних досліджень, проте в Мирослава Миколайовича був великий практичний досвід і надзвичайно розвинута інтуїція. Пригадую випадок. Субота в той час ще не була вихідним днем. Наша клініка ургентна. Швидка привезла пацієнтку з больовим кардіальним синдромом, якій кардіодиспансер відмовив у госпіталізації через відсутність даних про інфаркт на ЕКГ. У нас повторно зроблено ЕКГ, даних про гострий коронарний синдром також не виявлено. Жінка — секретарка партбюро головпоштамту, болі в неї з'явилися у четвер після доповіді на зборах, але викликала швидку аж у суботу. Мирослав Миколайович оглянув хвору, виставив діагноз «інфаркт міокарда», відкоригував лікування. На жаль, через декілька годин хвора померла. Ідемо на секцію в морфологічний корпус. Вже на секційному столі, без мікроскопічного дослідження патологоанатом констатує обширний трансмуральний інфаркт міокарда. З анамнезу було відомо, що померла хворіла на цукровий діабет. Минув час, і я повторно зустрівся із лікаркою швидкої, яка привозила хвору, розповів їй про долю пацієнтки. Лікарка відповіла мені, що в неї не перший випадок, коли у хворих на ЦД при інфаркті немає даних на ЕКГ.

Мешкав професор поруч із кафедрою та клінікою, у якій працював. Ішов додому на обід і знову

повертався до свого кабінету, де працював над статтями, дисертаціями учнів, консультував хворих. Залишав кафедру перед 21-ю годиною, щоб вдома по телебаченню переглянути програму «Час».

Колектив кафедри і терапевтичного відділення на чолі з Я.І. Юрак були єдиною командою, для якої авторитет Вчителя не підлягав сумніву.

Ще один із штрихів про Мирослава Миколайовича. Якщо у відділенні помирав хворий, до кабінету професора заходили лікуючий лікар з історією хвороби померлого і завідувач відділення. Для професора заварювалась чашка міцної кави, за якою він знайомився з історією хвороби, уточнював деталі. Брався чистий лист паперу, на якому записувалась вся зафіксована при житті патологія, а потім Мирослав Миколайович зазначав, що слід вважати основним захворюванням, а що віднести до ускладнення і супутньої патології. На клініко-патологоанатомічних конференціях, як правило, фіксувалось у протоколах про збіг клінічних і патологоанатомічних діагнозів.

Професор М.М. Бережницький був надзвичайно приземленим, простим, доступним, щирим, відвертим, радів, коли молодь старалась рости, і стимулював до цього. Ставав ершистим, якщо бачив несправедливість. Святою для професора була сім'я, з якою лагідністю світилися його очі, коли йшла розмова про дочку, внука, їхні успіхи (фото 5).

У 1989 році МОЗ України призначило професора М.М. Бережницького головою державної екзаменаційної комісії в Полтавському стоматологічному інституті. Там у професора стався інсульт. Важко передати мужність, з якою він боровся із недугою — вчився говорити, брати в руку сірник, заново писати, навіть пальпувати хворих опанував лівою рукою. І знову був у строю, продовжував працювати. Але доля не дала багато часу для подальшої плідної праці. 23 листопада 1991 року Вчителя не стало.

На кафедрі, яка зараз носить його ім'я, висить портрет Вчителя, виконаний членом спілки художників СРСР Ф.І. Майком (фото 6). Художники тільки такого рангу мали право писати портрети членів Політбюро. Під час роботи над портретом я заходив у майстерню художника і звернув увагу на нечіткі риси відзнаки «Відмінник охорони здоров'я», яку Мирослав Миколайович любив носити на лацкані піджака. Художник погодився зі мною, але, щоб внести поправки, треба було бачити оригінал відзнаки. Із задоволенням наступного разу я приніс свою відзнаку, і майстер зробив корективи.

На мою думку, портрет Мирослава Миколайовича вийшов вдалий. Як і було при житті, у

Фото 5

У сімейному колі

Фото 6

Мирослав Миколайович Бережницький

ньому немає професорської пафосності, зате є притаманні йому внутрішнє багатство, глибина, філософський погляд на світ. Вдивляючись в близькі риси обличчя з портрета — і охоплюють теплі, світлі, приємні спогади. А що краще ми можемо залишити після себе? Колись Конфуцій зазначив: «У житті є 4 завдання — жити, любити, працювати і залишати слід». Мирослав Миколайович їх виконав повністю.

Для цитування: Александрук Д.П. Народився, щоб робити людям добро! Терапевтика / імені професора М.М. Бережницького. 2022;3(2):50-54. DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-2.50.

Адреса для листування: Александрук Дмитро Павлович, d_aleksandruk@ukr.net; Івано-Франківський національний медичний університет, вул. Галицька, 2, Івано-Франківськ, 76018, Україна.

Відомості про авторів: Александрук Дмитро Павлович, канд. мед. наук, доцент кафедри пропедевтики внутрішньої медицини ім. професора М.М. Бережницького Івано-Франківського національного медичного університету. ORCID: 0000-0002-3851-618X.

Особистий внесок: Александрук Д.П. — аналіз проблеми та результатів, написання статті.

Фінансування: Стаття підготовлена в рамках самофінансування.

Декларація з етики: Автор задекларував відсутність конфлікту інтересів і фінансових зобов'язань.

Проходження статті: Надійшла до редакції 21 липня 2022 року; прийнята до друку 21 серпня 2022 року; надрукована 14 вересня 2022 року.

For citation: Aleksandruk DP. Born to do good to people! Terapevtyka / of professor M.M. Berezhnysky 2022;3(2):50-54. DOI: 10.31793/2709-7404.2022.3-2.50.

Correspondence address: Aleksandruk Dmytro Pavlovych, d_aleksandruk@ukr.net; Ivano-Frankivsk National Medical University, Galytska str., 2, Ivano-Frankivsk, 76018, Ukraine.

Information about the authors: Aleksandruk Dmytro Pavlovych, Candidate of Medical Sciences, Assistant Professor of Chair of Propaedeutics of Internal Medicine n.a. Prof. M.M. Berezhnyskiy of Ivano-Frankivsk National Medical University. ORCID: 0000-0002-3851-618X.

Personal contribution: Aleksandruk DP — problem analysis, literature review, preparation of material.

Funding: The article was prepared in the framework of self-financing.

Declaration of Ethics: The author declare that there is no conflict of interest or financial obligations.

Article: Received 21 July 2022; accepted 21 August 2022; published 14 September 2022.